

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 8/1977-78 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag om utverkande av extraordinarie anslag för byggande av landsvägsbro mellan Töftö och Gersholm i Vårdö kommun.

Landstinget har över ovannämnda framställning inbegärt finansutskottets yttrande.

Utskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, landskapsstyrelseledamoten Stig Holmberg, överingenjören Anders Lindholm, finanschefen Åke Bamberg samt byråchefen Jarl Lindqvist, får anföra följande.

I samband med en framställning från landskapsstyrelsen i samma ärende år 1974 tog landstinget ställning för att brobygget och vägprojektet i fråga om Vårdötrafiken skulle förverkligas inom ramen för ordinarie budgeten. I början av år 1976 var även landskapsstyrelsen beredd att teckna kontrakt för byggandet av bron. De olika uppfattningarna inom finansministeriet och landskapsmyndigheterna om innebörden av de vid förverkligandet av Projekt -77 ställda villkoren och deras inverkan på finansieringen av andra byggnadsprojekt ledde emellertid till att byggstarten då uppsköts.

Enligt utskottets åsikt är, såsom landstinget tidigare hävdade, vägprojektet jämte bron - liksom väg- och brobyggnadsarbeten inom landskapet i övrigt - av ordinarie natur. Samtidigt kan emellertid konstateras, att någon enighet i tolkningen av villkoren för Projekt -77 inte kommit till stånd trots ansträngningar från olika håll. Utskottets majoritet anser förhållandet i dag vara sådant, att ett vidhållande av finansieringen inom ramen för ordinarie budgeten varken praktiskt eller principiellt skulle föra frågan framåt. Ärendet löper mer risk att låsas för ytterligare obständigt tid, varför en omprövning av tidigare beslut synes motiverad. Med hänsyn till bl.a. de omdiskuterade villkoren, bedömer utskottet i dag situationen som sådan, att landstinget, med avkall på den tidigare hävdade principiella ståndpunkten, kunde nå konkreta resultat genom att nu välja extra ordinarie finansiering.

Utskottet vill även i sammanhanget framhålla, att valet av finansieringsväg påverkas av att brobygget förverkligas under genomförandet av Projekt -77. Det föreligger emellertid inte anledning att särskilt hänvisa till detta projekt i framställningens kläm.

Utskottets förhoppning är givetvis att framställningen i berörda riksinstanter skall undergå möjligaste snabb behandling och leda till ett positivt avgörande. Ett snart avgörande är av betydelse inte minst med tanke på sysselsättningseffekterna men utskottet vill även poängtera att Vårdöprojektet ingår som en del av gällande trafikplan för skärgården och att möjligheterna till fullföljande av där förutsatta helhetslösningar i väsentliga delar är beroende av att Vårdö kommuns kommunikationsproblem kan lösas genom en fast förbindelse.

Ur sysselsättningssynpunkt borde brobygget helst kunna påbörjas under sensommaren, då enligt nu föreliggande prognoser en betydande avmattning av sysselsättningen och brist på byggnadsprojekt kommer att föreligga. Det vore enligt utskottets uppfattning därför ändamålsenligt att, med hänvisning till finansieringsfrågan, villkorliga anbud redan nu skulle inbegäras.

I övrigt framgår av framställningen och tidigare utredningar behovet av förbindelsen och de ekonomiska fördelarna därmed.

Utskottets minoritet, bestående av viceordföranden Lasse Wiklöf och ledamoten Olof Jansson har anmält skiljaktig mening och till betänkandet fogat skriftliga reservationer.

Med hänvisning till det ovan sagda får utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget måtte ingå till Ålandsdelegationen med framställning i den av landskapsstyrelsen föreslagna lydelsen om utverkande av ett extraordinarie anslag om 9.600.000 mark för bygande av en landsvägsbro mellan Töftö och Gersholm i Vårdö kommun.

Mariehamn den 30 januari 1978.

På finansutskottets vägnar:

Knut Mattsson
ordförande.

Närvarande i utskottet: ordföranden Mattsson, viceordföranden Wiklöf samt ledamöterna Olof Jansson, Rodmar Söderlund och Torvald Söderlund.

RESERVATION

Undertecknad, som ej kan omfatta majoritetens i finansutskottet beslut om godkännande av landskapsstyrelsens framställning nr 26/78 om utverkande av extraordinarie anslag för landsvägsbro mellan Töftö och Gersholm i Vårdö kommun, vilket byggnadsprojekt redan föreligger budgeterat i landskapets ordinarie årsstater 1975-78, får häruti anföra följande:

1. Enligt 29 § 2 mom. självstyrelselagen skall såsom ordinarie utgifter anses anslagsbelopp för behov, vilka icke är att hänföra till extraordinarie utgifter. Jämligt 30 § 2 mom. nämnda lag anses såsom extraordinarie utgifter större engångsutgifter, vilka icke sammanhör med den ordinarie budgetregleringen. Landstinget äger rätt att välja mellan dessa enligt prövning på basen av självstyrelselagens stadganden men knappast har avsetts båda finansieringsvägarna samtidigt. Landstinget har upprepade gånger prövat ifrågavarande brobyggnadsprojekt såsom varande en ordinarie finansiering, för vilken anslag upptagits i landskapets ordinarie årsstater fr.o.m. 1975 till en summa om 7,6 milj. mk, varav i årsstaten för 1978 är upptaget 1,6 milj. mk, varom landstinget fattade beslut den 17 dennes, då liksom tidigare enhälligt.

Då landskapsstyrelsen nu omedelbart därefter framlägger förslag om finansiering av enahanda projekt extraordinarie vägen utan att samtidigt inkomma med framställning om avlyftande av de anslag för samma ändamål vilka budgeterats i ordinarie väg, kommer sålunda framställningen om extraordinarie anslag ej att stå i överensstämmelse med självstyrelselagens grundsatser i 29 och 30 §§ och landstingets tidigare beslut.

Den 13 april 1976 har Ålandsdelegationen haft ifrågavarande finansieringsärendet till prövning i samband med ordinarie utjämning och därvid uttalat "att förverkligandet av brobyggnadsföretaget mellan Gersholm och Töftö i Vårdö kommun sammanhör med den ordinarie budgetregleringen".

Det framstår tillika uppenbart att några andra omständigheter än självstyrelselagens grundsatser vare sig kan eller får påverka prövningen vid valet av finansieringsväg i varje enskilt fall.

2. Såsom hinder för finansiering i ordinarie väg har åberopats punkt 3 i statsrådets villkor i samband med projekt -77 av den 8 april 1970. Nämnda p. 3 har följande lydelse: "De åländska myndigheterna bör under nämnda tid avhålla sig från att påbörja andra större byggnadsföretag och, ifall detta är ofrånkomligt, bör sådana ärenden, innan förverkligandet av byggnadsföretaget sker i form av framställningar om extraordinarie statsan-

slag, föreläggas Republikens President för godkännande."

Bestämningen "under nämnda tid" kan icke syfta på annat än den i de föregående punkterna 1 och 2 uppdragna tidsperioden för genomförande av projekt -77, nämligen åren 1971-77. Det kan ingen heller påstå att de åländska myndigheterna vare sig skulle ha överenskommit eller godtagit några villkor under annan tidsgräns än den nämnda. I och med ingången av år 1978 bör således dessa villkor icke längre kunna åberopas utan förnyelse.

Det bör även stå klart att några villkor eller överenskommelser på sidan om självstyrelselagen icke kan rubba självstyrelselagens grunder. Beträffande p.3 i statsrådets ovannämnda beslut antecknade landskapsstyrelsen i sitt svarsbrev den 11 maj samma år "att de legala grunderna för landskapets hushållning givetvis icke i och för sig kan temporärt ändras genom direktiv eller överenskommelser utanför självstyrelselagstiftningens ram."

Den föreliggande framställningen om extraordinarie anslag kan således icke grundas på basen av några entydigt gällande villkor.

3. I betänkande nr 1/1976-77 har landstingets självstyrelsepolitiska nämnd, som enligt 29 § landstingsordningen har i uppgift att verka såsom rådgivande organ i frågor rörande landskapets författningssenliga rättigheter, utrett huruvida statsrådets ovanberörda villkor rör landskapets författningssenliga rättigheter. Från det område i betänkandet, som berör Vårdöbron, må följande utdrag anföras: "Mot bakgrunden av vad ovan anförts finner nämnden, att Vårdöbron som byggnadsprojekt på basen av dess planerade tidsmässiga och finansiella uppläggning inom landskapet tillkommande skäliga ordinarie medel faller utom ramen för villkoren i samband med projekt -77. Det framstår nämligen uppenbart att förenämnda planläggning skett under självstyrelsepolitiskt ansvar och att landstinget därvid även tagit skälig hänsyn till det statsfinansiella läget genom återhållsamhet på andra områden inom vägbyggnadsanslagen."

Betänkandet omfattades enhälligt av nuvarande landsting.

Den föreliggande framställningen om extraordinarie anslag kommer således att stå i strid även med självstyrelsepolitiska nämndens ställningstagande i frågan.

4. Det står uppenbart att Vårdöbro-frågan ej bör lösas genom ett frångående av självstyrelselagens grunder. Fastmer är det irritationen kring statsrådets ovanberörda villkor, som bör fås bort. Det förefaller otänkbart att därvid icke förhandlingsvägen i frågans nuvarande läge skulle vara framkomlig. I brev till finansministeriet har landskapsstyrelsen anhållit om att p. 3 i förenämnda villkor skulle avlyftas. Ärendet är således

anhängiggjort i statsrådet men icke ännu föredraget.

Det vore fullkomligt oriktigt att genom nu föreliggande extraordinarie framställning förekomma statsrådets handläggning och ställningstagande i ett ärende, som där anhängiggjorts just av självstyrelsemyndigheterna.

5. Då slunda landskapsstyrelsens föreliggande framställning kan betvivlas stå i överensstämmelse med grundsatserna i 29 och 30 §§ självstyrelselagen mot bakgrunden av landstingets redan fattade beslut i ärendet, därtill står i strid med Ålandsdelegationens uttalande beträffande ärendets art i finansieringsväg, ävensom i strid med självstyrelsepolitiska nämndens yttrande i frågan, och då framställningen dessutom skulle förekomma statsrådets handläggning av landskapsstyrelsens där anhängiggjorda initiativ i ärendet, finner undertecknad att framställningen ej kan omfattas. Icke heller har någonting i sak framkommit eller ändrats, som skulle motivera en ändring av landstingets tidigare fattade beslut om Vårdöbron, vars förverkligande i skyndsam ordning framstår såsom självfallen i dagens situation med anlitande av inhemsk produktion och arbetskraft.

Mariehamn den 30 januari 1978.

Olof Jansson.

R E S E R V A T I O N

Undertecknad, som ej kan omfatta majoritetens i finansutskottet beslut om godkännande av landskapsstyrelsens framställning ^{nr 26/78} om utverkande av extraordinarie anslag för landsvägsbro mellan Töftö och Gersholm i Vårdö kommun, vilket byggnadsprojekt redan föreligger budgeterat i landskapets ordinarie årsstater 1975-78, får häruti anföra följande:

1. Enligt 29 § 2 mom. självstyrelselagen skall såsom ordinarie utgifter anses anslagsbelopp för behov, vilka icke äro att hänföra till extraordinarie utgifter. Jämlikt 30 § 2 mom. nämnda lag anses såsom extraordinarie utgifter större engångsutgifter, vilka icke sammanhör med den ordinarie budgetregleringen. Landstinget äger rätt att välja mellan dessa enligt prövning på basen av självstyrelselagens stadganden men ^{knappast har avsetts} således ~~icke~~ båda finansieringsvägarna samtidigt. Landstinget har upprepade gånger prövat ifrågavarande brobyggnadsprojekt såsom varande en ordinarie finansiering, för vilken anslag upptagits i landskapets ordinarie årsstater fr.o.m. 1975 till en summa om 7,6 milj. mk, varav i årsstaten för 1978 är upptaget 1,6 milj. mk, varom landstinget fattade beslut den 17 dennes, då liksom tidigare enhälligt.

Då landskapsstyrelsen nu omedelbart därefter framlägger förslag om finansiering av enahanda projekt extraordinarie vägen utan att samtidigt inkomma med framställning om avlyftande av de anslag för samma ändamål, vilka budgeterats i ordinarie väg, kommer sålunda framställningen om extraordinarie anslag ^{ej} att stå i ^{överensstämmelse} strid med självstyrelselagens grundsatser i 29 och 30 §§ och landstingets tidigare beslut.

Den 13 april 1976 har Ålandsdelegationen haft ifrågavarande finansieringsärendet till prövning i samband med ordinarie utjämning och därvid uttalat "att förverkligandet av brobyggnadsföretaget mellan Gersholm och Töftö i Vårdö kommun sammanhör med den ordinarie budgetregleringen"

Det framstår tillika uppenbart att några andra omständigheter än självstyrelselagens grundsatser vare sig kan eller får påverka prövningen vid valet av finansieringsväg i varje enskilt fall.

2. Såsom hinder för finansiering i ordinarie väg har åberopats punkt 3 i statsrådets villkor i samband med projekt -77 av den 8 april 1970. Nämnda p.3 har följande lydelse: "De åländska myndigheterna bör under nämnda tid avhålla sig från att påbörja andra större byggnadsföretag och, ifall detta är ofrånkomligt, bör sådana ärenden innan förverkligandet av byggnadsföretaget sker i form av framställningar om extraordinarie statsanslag föreläggas Republikens President för godkännande."

Bestämningen "under nämnda tid" kan icke syfta på annat än den i de föregående punkterna 1 och 2 uppdragna tidsperioden för genomförande av projekt -77, nämligen åren 1971-77. Det kan ingen heller påstå att de åländska myndigheterna vare sig skulle ha överenskommit eller godtagit några villkor under annan tidsgräns än den nämnda. I och med ingången av år 1978 bör således dessa villkor icke längre kunna åberopas utan förnyelse.

Det bör även stå klart att några villkor eller överenskommelser på sidan om självstyrelselagen icke kan rubba självstyrelselagens grunder. Beträffande p. 3 i statsrådets ovannämnda beslut antecknade landskapsstyrelsen i sitt svarsbrev den 11 maj samma år "att de legala grunderna för landskapets hushållning givetsvis icke i och för sig kan temporärt ändras genom direktiv eller överenskommelser utanför självstyrelselagstiftningens ram."

Den föreliggande framställningen om extraordinarie anslag kan således icke grundas på basen av några entydigt gällande villkor.

3. I betänkande nr 1 1976-77 har landstingets självstyrelsepolitiska nämnd, som enligt 29 § landstingsordningen har i uppgift att verka såsom rådgivande organ i frågor rörande landskapets författningsenliga rättigheter, utrett huruvida statsrådets ovanberörda villkor rör landskapets författningsenliga rättigheter. Från det område i betänkandet, som berör Vårdöbron, må följande utdrag anföras: "Mot bakgrunden av vad ovan anförts finner nämnden, att Vårdöbron som byggnadsprojekt på basen av dess planerade tidsmässiga och finansiella uppläggning inom landskapet tillkommande skäliga ordinarie medel faller utom ramen för villkoren i samband med projekt -77. Det framstår nämligen uppenbart att förenämnda planläggning skett under självstyrelsepolitiskt ansvar och att landstinget därvid även tagit skälig hänsyn till det statsfinansiella läget genom återhållsamhet på andra områden inom vägbyggnadsanslagen."

Betänkandet omfattades enhälligt av nuvarande landsting.

Den föreliggande framställningen om extraordinarie anslag kommer således att stå i strid även med självstyrelsepolitiska nämndens ställningstagande i frågan.

4. Det står uppenbart att Vårdöbro-frågan ej bör lösas genom ett frångående av självstyrelselagens grunder. Fastmer är det irritationen kring statsrådets ovanberörda villkor, som bör fås bort. Det förefaller otänkbart att därvid icke förhandlingsvägen i frågans nuvarande läge skulle vara framkomlig. I brev till finansministeriet har landskapsstyrelsen anhållit om att p. 3 i förenämnda villkor skulle avlyftas. Ärendet är således anhängiggjort i statsrådet men icke ännu föredraget.

Det vore fullkomligt oriktigt att genom nu föreliggande extraordinarie framställning förekomma statsrådets handläggning och ställningstagande i ett ärende, som där anhängiggjorts just av självstyrelsemyndigheterna.

5. Då sålunda landskapsstyrelsens föreliggande framställning ^{kan beträffas} står i strid ^{med grundsatserna} med grundsatserna i 29 och 30 §§ självstyrelselagen ^{mot bakgrunden av} landstingets redan fattade beslut i ärendet, ^{likaså} i strid med Ålands-delegationens uttalande beträffande ärendets art i finansieringsväg, ^{även} i strid ^{även} med självstyrelsepolitiska nämndens yttrande i frågan, och då framställningen dessutom skulle förekomma statsrådets handläggning av landskapsstyrelsens där anhängiggjorda initiativ i ärendet, finner undertecknad att framställningen ej kan omfattas. ~~och att~~ ^{här} icke heller någonting i sak framkommit eller ändrats, som skulle motivera en ändring av landstingets tidigare fattade beslut om Vårdöbron, vars förverkligande i skyndsam ordning framstår såsom själmfallen i dagens situation med anlitande av inhemsk produktion och arbetskraft.

M a r i e h a m n den 30 januari 1978.

/Olof Jansson/

R E S E R V A T I O N

Undertecknad, som inte kan omfatta Landskapsstyrelsens framställning till Landstinget med förslag om utverkande av extraordinarie anslag för byggande av landsvägsbro mellan Töftö och Gersholm i Vårdö kommun (framst. nr 26), reserverar sig härmed mot framställningen och utskottsmajoritetens uppfattning i frågan och ber jag som grund för min reservation få anföra följande:

1) Landstingets självstyrelsepolitiska nämnd har sakenligt granskat frågan om Vårdöbrons finansiering i relation till de av Finansministeriet uppdragna villkoren för Projekt-77 och därvid enhälligt funnigt att Vårdöbron inte kan inordnas under nämnda villkor. Även att Vårdöbron/ har nämnden därmed fastslagit är ett projekt som bör finansieras inom ramen för landskapets ordinarie budget. Denna ståndpunkt har också enhälligt omfattats av Ålands landsting. I sak har inget förändrats som nu skulle föranleda en revidering av Landstingets tidigare ståndpunkt i detta ärende varför en framställning om extraordinarie anslag i Vårdöbrofrågan är obefogad med hänsyn till självstyrelsens legala budgeteringsrätt.

2) Landskapsstyrelsen har i ordinarie budgeten för 1978 äskat vederbörliga medel för Vårdöbron och Landstinget har enhälligt beviljat ifrågavarande anslag. Beträffande broprojektets inverkan på den ordinarie budgeteringen framstår det också klart att anslagsberäkningen inte särskilt påverkas av frågan om Vårdöbron. I brev till Ålandsdelegationen ger Landskapsstyrelsen besked härom. Landskapsstyrelsen har konkret deklarerat att de i ordinarie budgeten reserverade anslagen kommer att föreslås använda för andra projekterade vägbyggnader i landskapet för den händelse Vårdöbron av någon anledning inte skulle kunna realiseras enligt planerna. Därmed har Landskapsstyrelsen gett uttryck för uppfattningen att Vårdöbron väl inryms inom ramen för landskapets ordinarie väganslag.

3) I statsrådets villkor för Projekt-77, vilka aldrig varit avsedda att inverka menligt på landskapets ordinarie budgeteringsrätt, avses klart och entydigt perioden 1974-1977. Punkt 3 i nämnda villkor klargör att villkoren omspannar just ifrågavarande tidsperiod. I punkt 3 heter det: "De åländska myndigheterna bör under nämnda tid avhålla sig från att påbörja andra större byggnadsföretag, och ifall detta är ofrånkomligt, bör sådana ärenden innan förverkligandet av byggnadsföretaget sker i form av framställningar om extraordinarie statsanslag föreläggas Republikens President för godkännande". "Nämnda tid" är i och med utgången av 1977 tilländalupen och kan enligt undertecknads mening ifrågavarande villkor inte längre binda självstyrelsen. Uppenbart är emellertid att uppfattningarna härvidlag är delade mellan å ena sidan självstyrelsemyndigheterna och vederbörande riksinstans å andra sidan. Följaktligen hade ifrågavarande ärende vunnit på en uttömmande diskussion mellan berörda parter innan Landskapsstyrelsens och synbarligen också Landstingets majoritet börjat förfäktat ny kurs i finansieringsfrågan. För utskottets vidkommande har tiden varit för knapp för att medge nya initiativ till konstruktiva förhandlingar vilket undertecknad beklagar med hänsyn till denna frågas stora och principiella självstyrelsepolitiska betydelse.

4) Synnerligen märkligt framstår i dag det faktum att den skrivelse Landskapsstyrelsen som maren 1977 avlät i syfte att få ifrågavarande villkor för Projekt-77 avlyfta, inte ännu föredragits för statsrådet. Men än märkligare framstår handläggningen av nämnda skrivelse då regeringsrådet Osmo Kalliala som föredragande av åländska ärenden vid Finansministeriet klart ger uttryck för motivet till varför så inte skett. Regeringsrådet deklarerar härvid att han "väl varit beredd att föredra skrivelsen men att åländska myndigheter anhållit om att nämnda skrivelse inte skulle föredras förrän ärendet behandlats på nytt på Åland.

Enligt undertecknads vetskap har ingen självstyrelsepolitisk instans yrkat på ett dylikt handlande och veterligen har ingen före-

trädare för vare sig Landsting eller Landskapsstyrelse befullmäktigats meddela föredraganden vid Finansministeriet om dylika åtgärder.

5) Undertecknad ifrågasätter också det lämpliga i att Landskapsstyrelsen ämnar bjuda ut Vårdöbroprojektet till intresserade entreprenörföretag att räkna på eftersom eo-finansiering inte ger någon garanti för att anslag verkligen beviljas. Landskapsstyrelsens renommé som byggherre tål inte att man ger sig in på äventyrliga vägar utan att finansieringen är klar.

Undertecknad anser med hänvisning till ovanstående att inga som helst skäl nu föreligger för Landstinget att frångå sin tidigare uppfattning om Vårdöbrons finansiering över ordinarie budgeten. Jag anser därför att Landskapsstyrelsen bör bjuda ut projektet till uteslutande inhemska entreprenörer med anlitanade av medel i ordinarie budgeten för projektets finansiering och att, i den mån oklarheter ännu föreligger visavi villkoren för Projekt-77 och dess inverkan på Vårdöbrons realisering i ordinarie väg, dessa frågor löses förhandlingsvägen.

Mariehamn den 30 januari 1978

Lasse Wiklöf

Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

Trafiken mellan Vårdö kommun och fasta Åland upprätthålles sedan år 1962 med en frigående landsvägsfärja m/s Vårdö, som maximalt kan ta 17 personbilar och 99 passagerare. Körtiden för färjpasset, som går från Prästö i

Sund till Töftö i Vårdö och därifrån till Kurnäs i samma kommun, är c. 25 minuter för enkel resa.

Sedan m/s Vårdö inledde sin trafik har trafikintensiteten ökat efterhand. Under de första åren transporterade färjan sålunda årligen i medeltal c. 50.000 passagerare och 12.000 motorfordon och under de senaste åren c. 115.000 passagerare och 40.000 motorfordon per år. Färjans transportkapacitet är otillräcklig sommartid och tidvis under hösten.

Samhällsutvecklingen har medfört att Vårdö kommun för sin nyttotrafik är i behov av bättre trafikförbindelser. Kommunen är för sin försörjning med bränsle, byggnadsmaterial och andra förnödenheter beroende av tunga transporter. Sedan trafiken på Åbo med skärgårdsbåtarna helt har upphört måste även jordbruksprodukterna transporteras med färja till fasta Åland. På grund av att trafikallångderna vuxit har numera årligen under perioden september - oktober en reservfärja insatts för att fylla behovet av trafik huvudsakligast för transport av jordbruksprodukter. Trafiken måste även anpassas så att skolskjutsarna fungerar utan störningar. Isförhållandena på färjrutten Prästö-Töftö-Kurnäs är emellertid i allmänhet sådana, att färjan inte kan hållas i trafik under hela vinterperioden. Sedan färjan sattes i trafik har endast under exceptionellt milda vintrar isförhållandena varit sådana, att färjan kunnat upprätthålla trafiken året om. En förbättring av trafikförhållandena måste redan mot bakgrunden av det ovan sagda anses synnerligen angelägen och brådskande.

Redan år 1938 utförde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen en planering för lösning av Vårdö kommuns trafikproblem. Dessa planer aktualiserades ånyo 1946. Planerna gick ut på att leda trafiken från Bomarsund på fasta Åland över Prästö och Töftö via Gersholm till Vårdö-Kurnäs. Vägsträckningen på land var i stort sett densamma som nu aktualiseras. År 1958 kunde en del av trafikprojektet förverkligas, då bron mellan Bomarsund och Prästö samt vägen över Prästö byggdes. Därefter kunde en landsvägsfärja insättas i trafik mellan Prästö och Vårdö-Kurnäs via Töftö.

Då det visat sig att de nuvarande trafikförbindelserna är otillräckliga och mycket kostnadskrävande vore det naturligt att fullfölja den påbörjade utbyggnaden av förbindelsen till Vårdö. Enligt nu föreliggande förslag skulle trafiken gå över Prästö på befintlig väg, med kabelfärja över sundet mellan Prästö och Töftö, på nybyggd väg över Töftö, på bro mellan Töftö och Gersholm samt därifrån på vägbank till Kurnäs. Vägsträckningen framgår av bilagd kart (Bilaga 1).

Av arbetena föreslås att endast själva brobyggnaden skulle finansieras med

extraordinarie statsanslag. För övrig del av projektet skulle erforderliga kompletteringsanslag upptas i landskapets ordinarie årsstat.

Den projekterade bronns huvudmått är: längd 364 m, bredd 8,5 m, varav körbanan 7,0 m. Den fria höjden under bron är 8,0 m. Spännvidden för samtliga spann är 52,0 m. Bron är hittills planerad att byggas i stålbetong och beräknad för trafiklast I och tung speciallast II. Vid inbegäran av anbudshandlingar skulle entreprenörerna dock lämnas frihet att framföra egna konstruktionslösningar under förutsättning att dessa fyller hållfasthetskraven, att huvudmått i stort sett är desamma och att den fria höjden och spännvidden inte minskas. Under nuvarande förhållanden kan en stålbro bli ett-konkurrenskraftigt alternativ.

Brons tekniska data framgår av bilagda huvudritning utförd av Ingenjörssbyrå Oy P. Kaista & L-O Sebbas Ab (Bil. 2). Kostnaderna för brobygget beräknas till 10.100.000 mark (Bil. 3). Byggnadstiden beräknas till c. 18 månader under förutsättning att bygget kan starta senast i oktober/november 1978. En förutsättning för att bygget skall kunna starta vid sagda tidpunkt är dock att anslag beviljats före maj månads utgång innevarande år.

Då projekteringen och grundundersökningarna till ett belopp av c. 500.000 mark redan finansierats med ordinarie medel erfordras för brobyggnaden i extraordinarie anslag 9.600.000 mark.

Såsom tidigare framgått insattes m/s Vårdö i trafik år 1962 och blir år år 1979 17 år och borde antingen byggas om och förstärkas eller ersättas av en ny färja med störrefförmåga att ta motorfordon och att forcera hishinder. Sådan har utvecklingen varit också för de åboländska färjorna. M/s Nagu, byggd år 1955, ombyggdes efter 11 års trafik, m/s Korpo, byggd år 1957, efter 12 år och m/s Nagu II, byggd år 1960, efter 8 år. Och landskapets färja m/s Föglö, byggd år 1957 och systerfartyg till m/s Vårdö, ersattes år 1971 av m/s Grisslan. Orsakerna till ombyggnaderna och utbytena har varit dels att färjorna slitits ned och dels att trafikbehoven på rutterna vuxit. På grund av näringslivets omstrukturering har året-runt-trafik blivit oundgänglig.

För Vårdö kommuns del är en tryggad trafik året om ett livsvillkor. Kommunen är ett typiskt u-område och behöver verksamma stödåtgärder för att inte avfolkas. En brobyggnad, som medför snabbare och säkrare trafik, skulle påtagligt underlätta befolkningens utkomstmöjligheter och företagseableringar i kommunen.

Den föreslagna bron skulle icke blott trafiktekniskt utan även rent samhällsekonomiskt utgöra en god lösning. Av bilaga 4, Jämförande kostnads-

kalkyl, framgår att byggandet av bron skulle leda till årliga inbesparingar om c. 1,5 milj. mark för landskapet och därmed även för statsmakten.

Byggandet av Vårdöbron skulle utbjudas till endast inhemska entreprenörer, varigenom dess sysselsättningseffekt i hemlandet blir den bästa möjliga. På Åland emotses en stark avmattning av sysselsättningsläget inom byggnadsverksamheten under vinterhalvåret 1978-79. För landskapets egen befolkning är sysselsättningseffekten likväl beroende av vilken brokonstruktion som slutligen väljes. De omfattande arbetena med broplanerna kommer att bidra till sysselsättningen på Åland även vid alternativet med en stålbro.

Med hänvisning till ovanstående får Ålands landsting vördsamt anhålla att Ålandsdelegationen skulle bevilja landskapet Åland ett extraordinarie anslag om 9.600.000 mark för byggande av en landsvägsbro mellan Töftö och Gersholm i Vårdö kommun.

Mariehamn den 1 februari 1978.

På landstingets vägnar:

Folke Moivalin
talman

Nils Dahlman
vicetalman

Viktor Arvidsson
vicetalman.

- Bilagor: 1. Karta över vägsträckningen
2. Huvudritning Ingenjörbyrå Oy P. Kaista & L-O Sebbas Ab 2.6.6 197
3. Kostnadskalkyl 20.1 1978
4. Jämförande kostnadskalkyl.

Nr 27/78.